

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova. Hvala Allahu koji nas je učinio Svojim robovima, koji nam je ukazao na pravi put i koji nas izvodi iz tame na svjetlo. Neka je salavat i selam na posljednjeg Allahovog Poslanika, na najboljeg Allahovog roba, Muhammeda s.a.v.s., na njegovu porodicu, na ashabe i na sve one koji ga slijede u dobru do Kijametskog dana.

Draga braćo u imanu i islamu, dragi moji muslimani.

Svakoga dana smo izloženi mi i naša porodica raznim ovodunjalučkim iskušenjima koja loše utiču na stanje naše vjere, naše porodice, našeg zdravlja, kao i na međusobne odnose. Lošim utjecajima, običajima i navikama su najviše izložena naša djeca tj. omladina. Omladina se shodno svojoj starosnoj dobi ponaša više emotivno nego razumno, tražeći samoga sebe i priznanje od društva. Zbog toga vidamo kako naša omladina čini određene stvari koje ne samo da su loše nego su čak štaviše zabranjene - haram. Upravo u periodu mladosti čovjek čini određene grijeha koje ako mu se Allah ne smiluje ili ako ga roditelji ne upute na pravi put ostaje u kaljuži tih grijeha i sa njima i umire. Prisjetimo se svoje mladosti i onoga što smo radili. Danas kao odrasli i zreli ljudi kojima je Allah svoju milost darovao ne bi se nikada vratili na stare grijeha.

U periodu mladosti mnogi su započeli sa pušenjem, sa pijenjem alkohola, sa kockanjem, a neki čak i sa drogiranjem. Sve ove navedene stvari Allah kategorički zabranjuje i naziva ih šejtanskom prljavom rabotom. Kaže Allah Uzvišeni:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رُجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

„O vjernici, vino i kocka i strelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo; zato se toga klonite da biste postigli što želite.“

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصَدَّكُمْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ

„Šejtan želi da pomoću vina i kocke unese među vas neprijateljstvo i mržnju i da vas od sjećanja na Allaha i od obavljanja molitve odvraća. Pa hoćete li se okaniti.“ (El-Maide, 90-91)

Iz navedenih ajeta nam je jasno da Allah zabranjuje svaku vrstu alkohola, kockanja, gatanja i ostale štetne stvari kao što su droge i nikotin. Allah posebno stavlja akcenat na zabranu alkohola i kockanja, kao i svih vrsta igara na sreću.

Naš Poslanik s.a.v.s., je rekao: „Vino (alkohol) se pravi od grožđa, hurmi, pšenice i ječma. Ja vam zabranjujem svako piće koje opija.“ (Ebu Davud)

A u drugom hadisu zabrana alkohola je daleko šira i ne postoji u islamu ni jedna zabrana koja obuhvata ovako širok spektar ljudi. Tirmizi, Ibn Madže i Ahmed bilježe predaju od Enesa b. Malika, radijallahu anhu, da je rekao: „Allahov Poslanik, salallahu te'ala alejhi ve selem, je prokleo desetericu radi alkohola: onoga ko ga cijedi i kome se cijedi, onoga ko pije, ko ga nosi, i kome se nosi, ko ga toči, ko ga prodaje, onoga ko jede novac od toga, onoga ko ga kupuje i kome se kupuje.“

Iz ovoga hadisa vidimo da nije samo konzumiranje alkohola zabranjeno, nego čak i sve ostale vrste aktivnosti koje se vežu za alkohol.

Drugi primjer kojeg Allah navodi u gore spomenutom ajetu jeste kockanje i igre na sreću. U današnje doba vidimo na sve strane ljude koji žude da se preko noći i bez imalo rada i truda obogate, a najlakši način je putem kockanja ili igara na sreću. Stav islama spram svih vrsta igara na sreću je da su one zabranjene iz čega se izuzimaju kvizovi i natjecanja gdje takmičar mora pokazati svoje znanje i sposobnost prilikom savladavanja pitanja ili prepreka. Općeniti stav islama je da ako se radi o pukoj sreći, kao što je recimo loto gdje je omjer da se dobije glavni zgoditak jedan naprema milion ili čak i više, onda je to zabranjeno. Ondje gdje se do nagrade dolazi znanjem ili sposobnošću, takvo takmičenje je dozvoljeno.

Koliko li samo ima miliona ljudi koji žive u iluziji da će mu se jednog dana posrećiti. Ima ljudi koji su postali toliko bolesni da moraju svake sedmice uplaćivati loto ili sportsku prognozu, jer žive u iluziji da će narednog puta imati više sreće.

Od svih ovih zala o kojima govorimo naša omladina je najviše izložena konzumiranju droge, alkohola i pušenja.

Pušenje je od strane velikog broja alima u čitavom islamskom svijetu ocijenjeno kao zabranjeno. Naučna istraživanja su pokazala štetan učinak nikotina gdje se broj smrtnih slučajeva zbog duhana nevjerojatno povećava. Godine 1995. od duhana je umrlo milion i po ljudi, a 2000. čak 5,4 miliona ljudi. Pušenje donosi više smrti u svijetu nego sida, tuberkuloza, ubistva i samoubistva zajedno. Znajući za svu štetnost duhana u mnogim zemljama u svijetu, proizvođači cigareta su dužni da na svakom pakovanju cigareta napišu upozorenje, kako ih neko ne bi mogao tužiti da su prouzrokovali rak pluća ili čak smrt. Tako vidamo natpise: „Pušenje šteti vašem zdravlju“, ili „Pušenje može biti smrtonosno“, ili „Pušenje izaziva rak“ itd... (U Takvimu za 2009. godinu imate izvanredan članak o pušenju i njegovoj štetnosti).

Što se tiče droga, njihova štetnost je nedvojbeno. Droge izazivaju najjači vid ovisnosti koji najčešće završava smrtonosno. Veoma čest početak konzumiranja droge polazi od pušenja, kada mladi ljudi žele isprobati nešto jače i opojnije te zapale **joint**. Unošenjem prvih dimova droge u tijelo, naše tijelo se počne navikavati na tu novu otrovnu supstancu i uvijek traži više i više. Tako se postepeno prelazi na ušmrkivanje droge, a na kraju se počne i fiksati tj. iglama ubadati. Najčešći slučaj je da se umre od predoziranosti. Proces odvikavanja od droge je veoma težak i bolan. U svijetu postoje klinike za odvikavanje od droge i od alkohola, koje samo uz jaku volju oboljele osobe mogu dati pozitivne rezultate.

Često čujemo u medijima kako govore o strahu od islama. Vallahi, draga braćo, nakon svih ovih navedenih činjenica, mi smo ti koji trebamo da imamo strah. Mi želimo da sačuvamo našu djecu u islamu i imanu, jer ih time čuvamo od svega onoga što je loše. Samo oni koji imaju u porodici kockara, notornog alkoholičara, drogeraša, znaju sa kakvim zlom žive. Zlo koje uništava i zdravlje, i pamet, i moral, i vjeru, i društvo, i porodicu. Da nas Allah toga sačuva. Amin.

Živimo u sredini u kojoj se alkohol smatra sastavnim dijelom života, bez kojeg se ne može zamisliti nikakvo druženje, ni vjersko, ni političko, ni sportsko, pa čak ni školsko. Živimo u društvu u kojem nije normalno ako ne igraš na sreću, ako ne želiš da uzimaš kamatu od banke. Živimo u sredini u kojoj je čak i konzumiranje droge postala svakodnevnica, pa se droga nudi i prodaje i djeci po školama u obliku raznih bombona, žvaka i čokoladica.

Kako i na koji način izgraditi kod mladih ljudi bedem odbrane od ovih zala? To je prije svega naša dužnost, nas kao roditelja.

Najbolji način jeste da našoj djeci damo lijepi islamski odgoj, da ih podučavamo vrijednostima i ljepotama islama. Da ih učimo šta je halal, a šta haram još od malih nogu. Da ih upozoravamo na loše društvo, da sa njima analiziramo događaje oko nas u svjetlu islama, i što je najbitnije, da u njih usadimo bogobožnost - strah od Allaha. Dovoljno bi bilo kada bi naša djeca od kućnog odgoja ponijeli samo ovu misao: Sine moj, kćeri moja, Allah sve vidi i Allah sve zna. Na taj način bi izgradili kod naše djece samokontrolu koja im ne bi dozvoljavala da se odaju grijesima koji će upropastiti njih i njihovu vjeru.

Molim Allaha da nam pomogne da našu djecu izvedemo na pravi put, da ih podučimo halalu i haramu, da budu od onih koji će se Allaha bojati i javno i tajno, i da nas Allah zajedno sa našim porodicama učini džennetlijama. Amin.

Bilal ef. Hodžić

Naslov teme je vrlo precizan i djeluje upozoravajuće. U njemu se izražava briga i apel.

Hatib je ispoštovao redosljed u javnom obraćanju: zahvala Allahu, salavat na Poslanika, njegovu porodicu i plemenite ashabe, pa onda govor.

Svojim slušateljima obraća se na jedan vrlo blag i topao način, čime im pokazuje da ih cijeni i poštuje („draga braćo u imanu i islamu, dragi moji muslimani“). Riječima punim topline on im želi poručiti nešto što će njima lično koristiti. Ovakav način obraćanja posebno je važan za muslimane koji žive daleko od svoje domovine.

Poput iskusnog istraživača hatib prvo detektuje problem i nabraja loše posljedice prisutnog problema, pa ga tek onda liječi. I kao što nijedan problem ne pogađa sve kategorije društva podjednako, tako i naš hatib ukazuje na grupu koja je najviše pogođena – naša omladina.

Hutba je namijenjena muslimanima u dijaspori koji su svakodnevno izloženi opasnosti asimilacije i izazovima nemorala. Mladi kojima se hatib obraća najveće su žrtve te asimilacije i nemorala, ali su, nažalost, i sami ponekad učesnici u nemoralu.

Veliki broj naše omladine u dijaspori sve manje se identifikuje sa svojom vjerom i nacijom. Zato obraćanje mladima, posvećivanje pažnje baš njima, daje poseban akcenat na važnost teme ove hutbe. Pogotovo, ona dobiva na važnosti ako su mladi u prilici da čuju poruke hutbe.

Međutim, ako mladi nisu prisutni na hutbi, i ako do njih ne dopire glas hatibove brige i upozorenja, hutba gubi na svom značaju. Prisutnima ostaje da se zgedaju, sažaljevaju i iščuđavaju hatibu što njima, koji su došli u džamiju, tako oštro govori o zabrani alkohola, droga, konzumiranju duhana i slično. Ta, i oni bi voljeli da njihovi sinovi ne griješe.

To me podsjeća na hatiba koji je u jednoj od naših bosanskih džamija vazio o zabrani i štetnosti konzumiranja alkohola. Njemu je jedan dedo u pola hutbe ustao i kazao: „Dragi efendija, zašto nama govorite o alkoholu? Niko u ovoj džamiji ne pije al-

kohol. Otiđite vi u obližnju kafanu, pa njima o tome govorite.“

Dakle, ova tema i ova hutba imaju smisla ukoliko se hatib obraća onima kojih se tiče tema alkohola i droga. U protivnom, korist hutbe je svedena na minimum.

Hatib je na vrlo jasan i nedvosmislen način ukazao na štetne posljedice alkohola, droge, kockanja i pušenja. Međutim, same statistike, koje inače imaju za cilj zastrašiti čitaoca ili slušaoca konstantnim navođenjem i ponavljanjem u medijima, gube svoj osnovni cilj i svoju osnovnu poruku. Ponekad mi se čini da bi veći efekat bio ukoliko bismo na kutiji cigareta, umjesto poznatih parola o štetnosti, napisali „pušenje je veoma korisno po zdravlje“. Isto tako, kada bismo na tegli meda napisali „med je veoma štetan po zdravlje“, možda bi ljudi više konzumirali med, a manje duhan?!

Hatib je dobro razradio hutbu. Ona ima svoj uvod, kratak, ali jasan. Ima svoj glavni dio, veoma jasnu poruku i zaključak. Posebno me zadivio način na koji je hatib završavao hutbu. U isto vrijeme pokazuje da je svjestan stanja u kome se nalazi naša omladina na Zapadu, konstatuje ga, ali nudi i rješenje za takvo stanje. On sve mlade, poput brižnog oca, tretira svojom djecom. Upućuje im savjete, istina, preko njihovih roditelja i prijatelja, i daje im smjernice za život.

Hutba je vremenski prilagođena koncentraciji slušatelja. Dovoljno je duga da se obradi ovakva tema i dovoljno kratka da izbjegne zamku monotonije.

Tema je vrlo aktuelna i veoma važna. Izborom ove teme hatib pokazuje da dobro poznaje stvarnost i stanje naših građana u dijaspori i da se zna odrediti spram prioriteta. On govori o prisutnom, a ne zamišljenom problemu.

Način izlaganja je vrlo slikovit, a nivo pismenosti prilagođen kako intelektualcu tako i običnom čovjeku.

Hafiz Senaid Zajimović

Iako održana u dijaspori, hutba je, nažalost, itekako aktuelna i za ovdašnje prilike. Naravno, sva ona zla koja ona tretira i na čiju pogubnost upozorava tamo gdje je održana hutba još više dolaze do izražaja, još su razornija.

Govor o nekoliko najraširenijih pošasti današnjice potkrijepljen je kur'anskim ajetom, te hadisima samo o alkoholu. Uvod ukazuje na problem i uzroke koji do njega dovode, podsjećajući na možebitnu ne baš slavnu prošlost i onih koji su danas tu, slušaju hutbu i raskrstili su sa porocima.

Na zla zvana alkohol, kocka i droga ukazuje se uglavnom kroz njihove ovozemaljske opasnosti. Zgodno je ukomponiran i podatak o članku vezanom za pušenje, a koji je sadržan u Takvimu. Navedeni su konkretni statistički podaci, posebno za pušenje. Na primjeru alkohola, pokazano je da je svaka povezanost sa tim zlokobnim porocima zabranjena i da je treba izbjegavati.

Efektno je poentirano da se ne treba plašiti islama, već muslimani trebaju strahovati od zala koja im se često nude kao civilizacijske tekovine.

U završnici je ponuđeno spasonosno rješenje i upućena dova za njegovo ostvarenje.

Sve su to pozitivne strane ove hutbe. Ono na što bih skrenuo pažnju kao na nedostatak i u ovom slučaju su uvelike jezičke pojedinosti. "Čoint" (džoint) i "drogeraši" doimaju se previše neformalno za hutbu. Naslov (ako je autorov) je preopćenit. "Allah posebno daje akcenat na..." bi svakako trebalo preformulirati... Podaci o pušenju nesrazmjerni, po njima je smrtnost za pet godina porasla skoro četiri puta?!

Najveća zamjerka je što su naglašeni uglavnom dunjalučki negativni efekti ovih poroka. Doduše, navedeni ajeti govore o prljavoj šejtanskoj raboti i njegovom htijenju da ubaci neprijateljstvo i mržnju i odvrti od namaza, ali je to ipak trebalo još negdje ponoviti i naglasiti.

Hatib je u hutbu unio iskrene emocije, neposrednost i potrudio se. Sve to u hutbi kao živoj riječi u drugi plan stavlja sitne manjkavosti.

Fikret ef. Pašanović

Summary

SECTION "MUALLIM'S HUTBA (SERMON)"

The New Muallim publishes *hutbas* (sermons) of active imams and *hatibs* (imams delivering the *hutba*). There are reviews along with the *hutbas*, so that together they make a whole. The reviews are written by those who listen to *hutbas*. The reviews are not intended to be valorizing; rather, they aim to improve upon the *hutba*, analyzing it as a public statement by an imam and critically evaluating the statement. The reviewers react at those aspects which they consider important for a *hutba* (its length, quality, message, presentation, literacy level, formulation, etc.).

تنشر مجلة «المعلم الجديد» خطب الجمعة لبعض الخطباء والأئمة. ويضم الباب - إلى جانب الخطبة - مراجعات تشكل مع الخطبة وحدة متكاملة. يكتب المراجعون أشخاص استمعوا للخطبة، وليس الهدف الأول منها تقديم تقويم للخطبة، إنما الهدف هو تحسين الخطبة من حيث كونها ممارسة علنية يقوم بها الإمام، وتقدم لحة نقدية عن تلك الممارسة. يناقش المراجعون الجوانب التي يرونها مهمة في الخطبة (طول الخطبة، رسالتها، أسلوب إلقائها، ترتيبها وبلاغتها، الخ).